

آموزش موسیقی و مهارت‌های اجتماعی

سارا مداح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش موسیقی و مهارت‌های اجتماعی

تالیف:

سارا مداح

کارشناسی ارشد هنر (پژوهش هنر)

انتشارات موجک

سرشناسه: مداح، سارا، ۱۳۶۰-

عنوان و نام پدیدآور: آموزش موسیقی و مهارت‌های اجتماعی / تالیف سارا مداح.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۳۵ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی).

شابک: ۱-۲۰۹-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۳۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۳۱] - ۱۳۵.

موضوع: موسیقی -- ایران -- آموزش به کودکان و نوجوانان -- نمونه پژوهی

موضوع: Music -- Instruction and study -- Juvenile -- Iran -- Case studies

موضوع: مهارت‌های اجتماعی در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Social skills in children -- Iran -- Case studies

رده بندی کنگره: MT۳

رده بندی دیویی: ۷۸۹/۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۶۹۰۹۰

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز بخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۲۱۸۱۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: آموزش موسیقی و مهارت‌های اجتماعی

تالیف: سارا مداح

مشخصات ظاهری: ۱۳۵ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۹، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۹۰۰۰۰ ریال، شابک: ۱-۲۰۹-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق

چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب

بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش‌گفتار..... ۱

فصل اول: هنر موسیقی..... ۷

۱-۱ مقدمه ۷

۲-۱ توصیف موسیقی ۷

۳-۱ تعریف موسیقی ۸

۴-۱ موسیقی و تأثیر آن بر انسان ۱۰

۵-۱ تأثیر موسیقی بر ذهن ۱۰

۶-۱ هوش موسیقایی ۱۲

۷-۱ اهمیت و ضرورت بهره‌گرفتن از موسیقی ۱۲

۱-۷-۱ از دیدگاه فلاسفه ۱۲

۲-۷-۱ از دیدگاه روانشناسان ۱۳

۳-۷-۱ از دیدگاه علوم تربیتی ۱۴

۴-۷-۱ از دیدگاه اجتماعی ۱۵

فصل دوم: تاریخ هنر موسیقی..... ۱۷

۱-۲ تاریخ هنر موسیقی ۱۷

۲-۲ تاریخ هنر موسیقی در غرب ۱۸

- ۱۸-۲-۲ ..... موسیقی در قرون وسطا (۱۴۵۰-۴۵۰) ۱۸
- ۱۸-۲-۲ ..... موسیقی در دوره رنسانس (۱۶۰۰-۱۴۵۰) ۱۸
- ۱۹-۲-۲ ..... موسیقی در دوره باروک (۱۷۵۰-۱۶۰۰) ۱۹
- ۲۱-۲-۲ ..... موسیقی در دوره کلاسیک (۱۸۲۰-۱۷۵۰) ۲۱
- ۲۱-۲-۲ ..... موسیقی در دوره رمانتیک (۱۹۰۰-۱۸۲۰) ۲۱
- ۲۳-۲-۲ ..... موسیقی سده بیستم (۱۹۵۰-۱۹۰۰) ۲۳
- ۲۴-۲-۲ ..... موسیقی پس از ۱۹۵۰ ..... ۲۴
- ۲۵-۲-۳ ..... تاریخ هنر موسیقی در ایران ۲۵
- ۲۶-۲-۳ ..... تاریخ هنر موسیقی قبل از اسلام ۲۶
- ۲۷-۲-۳ ..... موسیقی در دوره ساسانی ۲۷
- ۲۷-۲-۳ ..... تاریخ هنر موسیقی بعد از اسلام ۲۷
- ۲۹-۲-۳ ..... موسیقی دوره قاجار تا به امروز ۲۹

فصل سوم: آموزش موسیقی به کودکان ۳۱

- ۳۱-۳ ..... نقش هنر در دنیای کودکان ۳۱
- ۳۲-۳ ..... تاریخچه آموزش موسیقی به کودکان ۳۲
- ۳۹-۳ ..... عملی شدن موسیقی و پرداختن به موسیقی و کتاب‌های موسیقی کودک در ایران ۳۹

فصل چهارم: مریان بزرگ موسیقی کودک ۴۳

- ۴۳-۴ ..... ماریا مونته سوری ۴۳
- ۴۵-۴ ..... امیل ژاک دالکروز ۴۵
- ۴۶-۴ ..... زولتان کودای ۴۶
- ۴۹-۴ ..... شی نی چی سوزکی ۴۹
- ۵۲-۴ ..... کارل ارف ۵۲

فصل پنجم: سازهای موسیقی ۵۵

- ۵۵..... ۱-۵ آموزش موسیقی ارف به روش کارل ارف
- ۵۵..... ۱-۱-۵ ریتم
- ۵۶..... ۲-۱-۵ ملودی
- ۵۶..... ۲-۵ آموزش گوش
- ۵۷..... ۳-۵ مبانی موسیقی کودک
- ۵۸..... ۱-۳-۵ ریتم
- ۵۹..... ۲-۳-۵ ملودی
- ۶۰..... ۳-۳-۵ هارمونی
- ۶۲..... ۴-۵ سازهای موسیقی ارف
- ۶۲..... ۱-۴-۵ سازهای ضربی ملودیک
- ۶۳..... ۲-۴-۵ سازهای ضربی غیر ملودیک
- ۶۳..... ۵-۵ ویژگی‌های سازهای ارف

فصل ششم: مهارت‌های اجتماعی ۶۵

- ۶۵..... ۱-۶ مفهوم رشد اجتماعی
- ۶۶..... ۲-۶ تعریف مهارت‌های اجتماعی
- ۶۷..... ۳-۶ تعامل در گروه رهبری
- ۶۸..... ۴-۶ ارتباط درون گروهی
- ۷۰..... ۵-۶ تئوری رشد بر مهارت‌های اجتماعی
- ۷۲..... ۶-۶ موسیقی و اعتلای مهارت اجتماعی
- ۷۳..... ۷-۶ موسیقی و مهارت‌های کودکان
- ۷۴..... ۸-۶ مطالعاتی در تحقیقات آموزشی
- ۷۴..... ۹-۶ آموزش موسیقی و تأثیر آن در پیشرفت‌های تحصیلی
- ۷۵..... ۱۰-۶ موسیقی و تأثیر آن در آموزش خواندن و ریاضیات

- ۶-۱۱ فرایند یادگیری ۷۶
- ۶-۱۲ انواع یادگیری ۷۷
- ۶-۱۲-۱ یادگیری کلامی ۷۷
- ۶-۱۲-۲ یادگیری حرکتی ۷۷
- ۶-۱۲-۳ یادگیری مشاهده‌ای ۷۸
- ۶-۱۲-۴ یادگیری اجتنابی ۷۸
- ۶-۱۲-۵ یادگیری تصادفی ۷۸
- ۶-۱۲-۶ یادگیری نهفته ۷۹
- ۶-۱۲-۷ موسیقی و یادگیری ۷۹
- ۶-۱۲-۸ جایگاه موسیقی در آموزش و پرورش ۸۰
- ۶-۱۳ جایگاه موسیقی در مدارس ایران ۸۰

فصل هفتم: تحقیقات آموزش موسیقی ۸۳

فصل هشتم: مطالعه موردی ۹۳

- ۸-۱ بیان مسئله ۹۳
- ۸-۲ سوالات ۹۵
- ۸-۳ اهمیت موضوع ۹۶
- ۸-۴ فرضیه‌ها ۹۸
- ۸-۵ تعریف مفاهیم ۹۹

فصل نهم: روش و ابزار ۱۰۱

- ۹-۱ روش پژوهش ۱۰۱
- ۹-۲ جامعه آماری و نمونه ۱۰۲
- ۹-۳ ابزار و روش گردآوری اطلاعات ۱۰۲

۴-۹ ابزار پژوهش ۱۰۳

۵-۹ روش اجرای پژوهش ۱۰۶

فصل دهم: یافته‌ها ۱۰۹

۱-۱۰ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی ۱۰۹

۲-۱۰ آماره‌های توصیفی ۱۱۰

۳-۱۰ آزمون نرمالیته ۱۱۱

۴-۱۰ بررسی کفایت نمونه ۱۱۲

۵-۱۰ آزمون T نمونه‌های مستقل ۱۱۳

۶-۱۰ بررسی فرضیه‌ها ۱۱۵

فصل یازدهم: جمع‌بندی ۱۲۱

۱-۱۱ نتیجه‌گیری ۱۲۱

۲-۱۱ پیشنهادها ۱۲۵

پیوست ۱۲۷

معرفی کارل ارف (۱۹۸۲-۱۸۹۵) ۱۲۷

ارف و آموزش ۱۲۸

منابع ۱۳۱

منابع فارسی ۱۳۱

منابع انگلیسی ۱۳۵

پیش‌گفتار

هنر صمیمی‌ترین و مطبوع‌ترین راه ارتباط بشری است (نصیری فر، ۱۳۸۲، ص ۲۰). در میان هنرها، موسیقی به علت داشتن انرژی، تحرک و جاذبه ذاتی، بسیار نافذ بوده و به طرز فوق‌العاده‌ای، بشر را به خود مشغول کرده است (زاده محمدی، ۱۳۸۱، ص ۷). موسیقی از نیازمندی‌های نخستین بشر به شمار می‌رود (طهماسبی، ۱۳۸۰، ص ۱۹). برای مردم باستان موسیقی لازمه بقا بود (موکی^۱، ۱۹۹۲، ترجمه عمرانی، ۱۳۸۶، ص ۶).

دوران کودکی، از دیدگاه دانشمندان و فلاسفه، در شکل‌گیری شخصیت انسان‌ها بسیار مهم و مورد توجه است. نحوه شکل‌گیری کودکان، در دوران کودکی، مرحله خطیری در سرنوشت ملت‌ها است.

دوران کودکی، پایه‌ای است که شخصیت جوامع بعدی بر آن شکل می‌گیرد و این مهم، آن‌چنان مدنظر بوده است که برخی متفکرین گفته‌اند: آن‌گونه که کودکان زیستند سرنوشت جوامع نیز همان‌گونه خواهد بود.

"کین تو" شاعر چینی دو هزار سال قبل از میلاد گفته هرگاه خواستی پس از یک سال درو کنی، گندم بکار، هرگاه خواستی بعد از ده سال به ثمر برسی، درخت بنشان، هرگاه اراده نمودی پس از صدسال محصول به دست آوری، مردم را تعلیم ده و تربیت نما؛ زیرا اگر گندم بکاری، تنها یک‌بار درو خواهی کرد، اگر نهال حرس کنی، ده بار محصول خواهی داشت و زمانی که مردم را تعلیم دادی، صدبار محصول و نتیجه کار خود را به دست خواهی آورد. (اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۱۱۲).

بسیاری از محققان و دانشمندان در زمینه آموزش به کودک، مشغول به تحقیق هستند محققان تربیتی به راه‌هایی فکر کردند که از طریق آن به دنیای کودک نفوذ کرده تا بتوانند افکار و دانش‌های

---

¹ Mocci, R.K.

شایسته را به درون کودک منتقل کنند. از طرفی برخورد با کودکان در سنین مختلف، متفاوت بوده و هر دوره سنی، شرایط خاص خود را می‌طلبد. از این میان سنین قبل از دبستان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و پایه‌ای‌ترین دوران برای تربیت کودک به شمار می‌رود.

اهمیت دادن به دوران کودکی، تنها میان روانشناسان و فلاسفه، از طریق پژوهش‌ها و بحث‌ها و ارائه تجربه‌های شخصی و اجتماعی خلاصه نشده و دانشمندان و محققان تربیتی و نویسندگان نیز دست‌اندرکار ساختن شخصیت کودک شدند و با توجه به این که ساختن کودک، حرکت چندبعدی است هدف آن‌ها بر دو محور استوار شد: ۱- بررسی ابعاد شخصی و اجتماعی کودک ۲- ارائه تغذیه فکری و فرهنگی و انتقال معارف انسانی، آن گونه که با کودک و ادراک وی مناسب باشد. توجه به کودکان و داخل شدن به دنیای آن‌ها، کاری است که به‌طور طبیعی، مستلزم امکانات خاصی است، لذا محققان تربیتی پس از آن که بررسی‌های اولیه خود را به پایان رساندند، به راه‌هایی فکر کردند که از طریق آن به دنیای کودک نفوذ کرده، تا از آن طریق بتوانند معارف و افکار و دانش‌ها و اعتقادات شایسته برای دنیای کودک را به درونش منتقل کنند. از طرفی برخورد با کودکان در سنین مختلف، متفاوت بوده و در هر دوره سنی، شرایط خاص خود را می‌طلبد. از این میان، سنین قبل از دبستان و سال‌های اولیه ورود کودک به دبستان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و پایه‌ای‌ترین دوران برای تربیت کودک به شمار می‌رود.

به عقیده دومان روانشناس سوئدی، از لحاظ تأثیرات آموزشی، ساختن یک نابغه قبل از شش سالگی با یک برنامه صحیح آموزشی کار مشکلی نیست، چرا که میزان فراگیری کودک قبل از شش سالگی با آموخته‌هایش تا آخر عمر برابری می‌کند. آموزش موسیقی از مواردی است که نه تنها بایستی در این دوران مورد توجه باشد، بلکه تجربه ثابت کرده افرادی که در این سنین به فراگیری موسیقی پرداخته‌اند، در فراگیری مطالب دیگر سریع‌ترند و این کار کمک زیادی به فراگیری مطالب درسی کودکان در سال‌های بعد خواهد کرد (اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۱۱۳).

از نظر آموزشی، مهم‌ترین نقش موسیقی، پرورش حواس به‌مثابه ابزار شناخت در کودکان است و این ابزار کودک را با جهان خارج پیوند می‌دهد. نقش آموزش موسیقی را در فعالیت‌های مختلف کودکان به تجربه می‌توان دریافت. آموزش مفاهیم، واحدها، کار، اعداد، رنگ‌ها، شناخت محیط

طبیعی و اجتماعی اگر با شعر و موسیقی همراه باشد یادگیری کودک سریع‌تر، عمیق‌تر و پایدارتر خواهد بود (اسلامی، ۱۳۸۱)

سیستم‌هایی که موسیقی باعث تقویت آن‌ها می‌شود مانند سیستم حواس پنج‌گانه، تمرکز، درک، احساس و سیستم حرکتی در واقع، نیروهای محرکی هستند که پشت قدرت یادگیری نهفته هستند. این به این معنی نیست که بدون موسیقی افراد نمی‌توانند مطالب را یاد بگیرند، بلکه یادگیری به همراه موسیقی امکان توسعه سیستم‌های مغز را که هیچ‌کدام به خاطر طبیعت خود امکان سنجش را ندارند، فراهم می‌آورند (جنسن، ترجمه عمرانی گرگری، ۱۳۷۶، ص ۲۳)

کودکان می‌توانند از سه، چهارسالگی به‌طور غیررسمی به کمک بازی‌ها و تمرین‌های کودکانه بیاموزند. مقصود از آموزش غیررسمی، نحوه آموزش آن‌هاست، که با بازی و سرگرمی توأم است؛ زیرا کودکان زیر هفت سال، نیز می‌توانند مطالب رسمی موسیقی و آهنگ‌ها و ترانه‌های گوناگون را فراگیرند و اجرا کنند. مهم‌ترین اثر فعالیت‌های موسیقی برای کودکان زیر هفت سال، پرورش و هماهنگی حواس، حرکات و همچنین تقویت حافظه صوتی و درک شنوایی آن‌هاست که تقویت این زمینه، لازمه رشد استعداد موسیقی است (همان منبع، ۱۳۸۱).

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های آموزش موسیقی به کودکان، نواختن جمعی کودکان است که وقتی به‌صورت جمعی نواخته می‌شود به دلیل ماهیت اجتماعی خود، به آموزش هماهنگی، احترام به دیگران، رعایت نظم و نوبت کمک می‌کند. با توجه به تحقیقات انجام‌شده، نمونه‌هایی از تأثیرات موسیقی به‌صورت گروهی را می‌توان این‌گونه بیان داشت:

نواختن ساز، حرکت با موسیقی و ساختن آهنگ به کودک و نوجوانان این امکان را می‌دهد تا بتوانند احساسات خود را ابراز و انگیزه‌های نامطلوب را به رفتارهای قابل قبول اجتماعی تبدیل کنند. کشش و رغبت ملایم برای فعالیت‌های گروهی که در ذات موسیقی است، افراد خجالتی و گوشه‌گیر را به ارتباط با دیگران تحریک می‌کند. فعالیت گروهی موزیکال برای توسعه همکاری‌ها و ارتباط‌ها مفید و مؤثر است. خواندن آهنگ‌های دسته‌جمعی، گفتگو پیرامون موسیقی و سرودن آهنگ، در تسهیل ابراز بیان و روابط کلامی، بسیار مؤثر است. تقویت مهارت‌های تقلیدی و افزایش انجام وظایف رفتاری، غالباً با نتیجه فعالیت‌های سازی گروهی، فعالیت‌های حرکتی و خواندن است. شرکت موفقیت‌آمیز در گروه‌های موسیقی و کسب مهارت‌های سازی (ابزاری)، انگیزه احترام به

خود و اعتمادبه‌نفس را تقویت می‌کند. شرکت در کلاس‌های موسیقی، ریتم، گروه‌های کر، کنسرت‌ها و نمایش‌های مختلف می‌تواند در کودکان و نوجوانان ارزش شخصی (ارتقا شخصیت خودی کودک در اجتماع) ایجاد و آن را تقویت کند. درس‌های خصوصی موسیقی می‌تواند، توان تحصیلی کودکان را ارتقا دهد و رفتارهای اجتماعی مناسب را در آن‌ها تولید کند (جوانمرد فردوس، ۱۳۸۸، صص ۱۳ و ۱۴).

در مجموع موسیقی مناسب کودکان و نوجوانان، زمینه ارزشمندی برای بروز مناسب هیجانات کودک، ارتباط سالم با همسالان و اجتماع، تقویت اعتمادبه‌نفس، ارتقاء شعور و احساسات کودک، ارتقاء خلاقیت و از همه مهم‌تر تقویت روحیه اجتماعی است (قائمی، ۱۳۸۰، صص ۶۸-۶۹). انسان موجودی است اجتماعی و جنبه اجتماعی رشد کودک پایه و اساس زندگی او را تشکیل می‌دهد. لازمه زندگی اجتماعی، آمادگی روانی، برخورداری از مهارت اجتماعی، اعتمادبه‌نفس و قدرت سازگاری اجتماعی است (افروز، ۱۳۸۴، ص ۳۲).

در کنار این تأثیرات موسیقی، متخصصان کوشیده‌اند شیوه‌های مناسب را برای آموزش موسیقی به کودکان ابداع کنند. یکی از روش‌هایی که امروز برای آموزش موسیقی به کودکان بکار گرفته می‌شود، روش کارل ارف^۱ است که این روش نقش خاصی را در رشد اجتماعی ایفا می‌کند و بیشترین رشد شناختی در این شیوه از طریق تعامل و مشارکت اجتماعی رخ می‌دهد (کریسپ، ۲۰۰۶).

امید است با شناخت تأثیرات مثبت و تعیین‌کننده و بهره‌گیری از تجارب ارزنده بتوانیم روحیه اجتماعی را در کودکان تقویت کنیم تا در سایه همکاری سودمند نسل آینده کشور بتواند وظایف خطیر خود را به نحو احسن انجام دهد.

کتاب حاضر باهدف مطالعه راه‌های بهبود میزان یادگیری و توان مهارتی به‌واسطه آموزش موسیقی در کودکان ۴ تا ۹ سال شهر تهران تألیف شده است.

در این کتاب تعداد ۵۴ کودک ۴ تا ۹ سال به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی از مهدکودک‌ها و مدارس واقع در مناطق پنج‌گانه تهران انتخاب شده‌اند. ۵۴ کودک دیگر به همین صورت از آموزشگاه‌های

^۱ Carol Orff

موسیقی و مهدهایی که در آن‌ها آموزش موسیقی انجام می‌پذیرد انتخاب شدند. در مجموع ۱۰۸ کودک به‌صورت گفته‌شده در دو گروه مساوی کنترل و آزمایش قرار گرفتند. در هر دو گروه تعداد دختران و پسران برابر می‌باشد یعنی در هر گروه ۲۷ دختر و ۲۷ نفر پسر در نظر گرفته شده است. داده‌ها از طریق پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گرشام و الیوت و پنج سؤال در مورد میزان یادگیری کودکان جمع‌آوری شده است. پرسشنامه‌ها توسط مربیان کودکان در گروه آزمایش و کنترل تکمیل شده است. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها، نتایج به‌دست آمده از مقایسه میزان مهارت‌های اجتماعی و توان یادگیری کودکان ۴ تا ۹ ساله در دو گروه آزمایش و کنترل نشان داد، میزان مهارت‌های اجتماعی و یادگیری کودکان ۴ تا ۹ ساله در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل رشد چشمگیری داشته است.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: هنر موسیقی

فصل دوم: تاریخ هنر موسیقی

فصل سوم: آموزش موسیقی به کودکان

فصل چهارم: مربیان بزرگ موسیقی کودک

فصل پنجم: سازهای موسیقی

فصل ششم: مهارت‌های اجتماعی

فصل هفتم: تحقیقات آموزش موسیقی

فصل هشتم: مطالعه موردی

فصل نهم: روش و ابزار

فصل دهم: یافته‌ها

فصل یازدهم: جمع‌بندی

در پایان، بر خود لازم می‌دانم از همه عزیزانی که در مراحل گوناگون آماده‌سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

سارا مداح

پاییز ۱۳۹۹

کودکان می‌توانند از سه، چهارسالگی به‌طور غیررسمی به کمک بازی‌ها و تمرین‌های کودکانه بیاموزند. مهم‌ترین اثر فعالیت‌های موسیقی برای کودکان زیر هفت سال، پرورش و هماهنگی حواس، حرکات و همچنین تقویت حافظه صوتی و درک شنوایی آنهاست که تقویت این زمینه، لازمه رشد استعداد موسیقی است.

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های آموزش موسیقی به کودکان، نواختن جمعی کودکان است که وقتی به‌صورت جمعی نواخته می‌شود به دلیل ماهیت اجتماعی خود، به آموزش هماهنگی، احترام به دیگران، رعایت نظم و نوبت کمک می‌کند. با توجه به تحقیقات انجام‌شده، نمونه‌هایی از تأثیرات موسیقی به‌صورت گروهی را می‌توان این‌گونه بیان داشت:

نواختن ساز، حرکت با موسیقی و ساختن آهنگ به کودک و نوجوانان این امکان را می‌دهد تا بتوانند احساسات خود را ابراز و انگیزه‌های نامطلوب را به رفتارهای قابل قبول اجتماعی تبدیل کنند. کشش و رغبت ملایم برای فعالیت‌های گروهی که در ذات موسیقی است، افراد خجالتی و گوشه‌گیر را به ارتباط با دیگران تحریک می‌کند. فعالیت گروهی موزیکال برای توسعه همکاری‌ها و ارتباط‌ها مفید و مؤثر است. خواندن آهنگ‌های دسته‌جمعی، گفتگو پیرامون موسیقی و سرودن آهنگ، در تسهیل ابراز بیان و روابط کلامی، بسیار مؤثر است. تقویت مهارت‌های تقلیدی و افزایش انجام وظایف رفتاری، غالباً با نتیجه فعالیت‌های سازی گروهی، فعالیت‌های حرکتی و خواندن است. شرکت موفقیت‌آمیز در گروه‌های موسیقی و کسب مهارت‌های سازی (ابزاری)، انگیزه احترام به خود و اعتمادبه‌نفس را تقویت می‌کند. شرکت در کلاس‌های موسیقی، ریتم، گروه‌های کر، کنسرت‌ها و نمایش‌های مختلف می‌تواند در کودکان و نوجوانان ارزش شخصی (ارتقا شخصیت خودی کودک در اجتماع) ایجاد و آن را تقویت کند. درس‌های خصوصی موسیقی می‌تواند، توان تحصیلی کودکان را ارتقا دهد و رفتارهای اجتماعی مناسب را در آنها تولید کند.